

Regionalno tržište električne energije

*Ljiljana Hadžibabić
Član Saveta
Agencije za energetiku RS*

Beograd, 18. novembar 2015

Sadržaj

- Ciljevi razvoja tržišta u regionu
- Zakonski okvir
- Institucije za regionalnu saradnju
- Regionalne sličnosti
- Regulisano i slobodno tržište
- Tržište EE u Srbiji
- Učesnici na tržištu i njihove uloge
- Pravila o promeni snabdevača
- Pravci razvoja tržišta

Ciljevi razvoja tržišta /1

- **Povećanje sigurnosti snabdevanja**
- **Održiv razvoj**

  - **stabilna investiciona klima u regionu**
  - **povećanje konkurencije i tržišna cena**
  - **energetska efikasnost**
  - **ravnopravnost na tržištu i transparentnost**
  - **zaštita potrošača**
  - **kvalitet snabdevanja i isporuke**
  - **zaštita životne sredine**

Ciljevi razvoja tržišta

➤ **Minimizacija ukupnih troškova**

- **Regionalni pristup**
- **Zajednički studijski rad**
- **Izbor i finansiranje projekata koji regionalno daju najbolje efekte**

Zakonski okvir

➤ 3. energetska paketa EU

- Direktive
- Uredbe

➤ Nacionalni zakoni o energetici (Srbija i Albanija)

➤ Uklapanje sa postojećim stanjem i nacionalnim zakonodavstvom (javni interes; položaj i zadaci javnog sektora; javne nabavke...)

-
- Jačanje institucija; nezavisnost Regulatora
  - TSO: pravno&funkcionalno razdvajanje i sertifikacija
  - DSO: pravno&funkcionalno razdvajanje
  - .....

Regionalna saradnja - institucionalno

- **Energetska zajednica**
- **Berlinska inicijativa za Zapadni Balkan**
- **Drugi vidovi saradnje i zajednički projekti**

Energetska zajednica

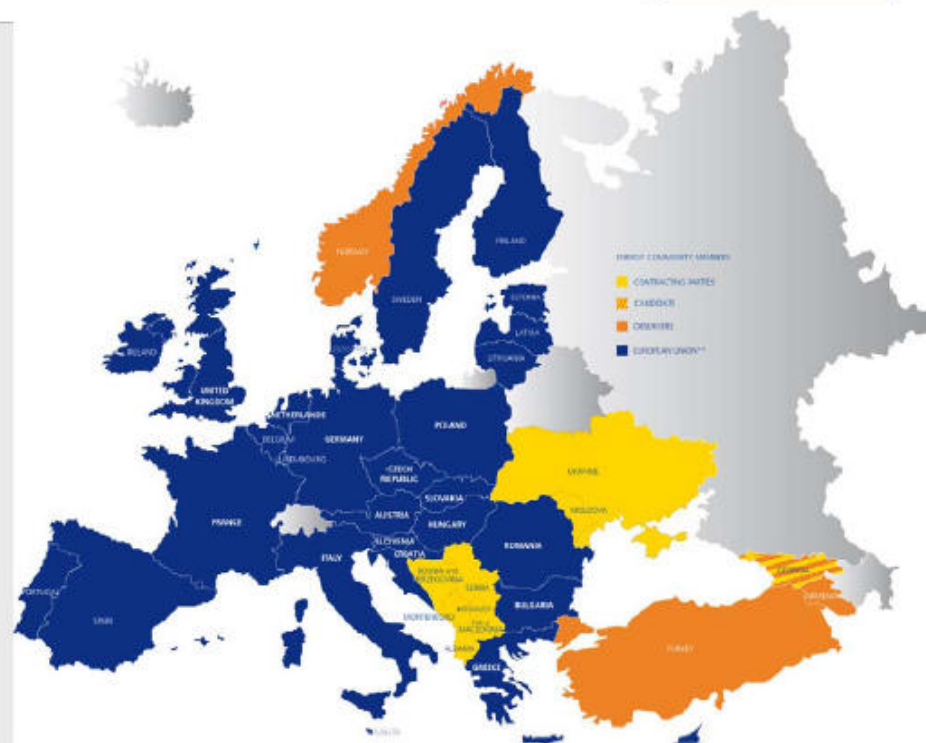
2006.

Energetska Zajednica (EnC) – Sastav

EnC - Ugovorne Strane:

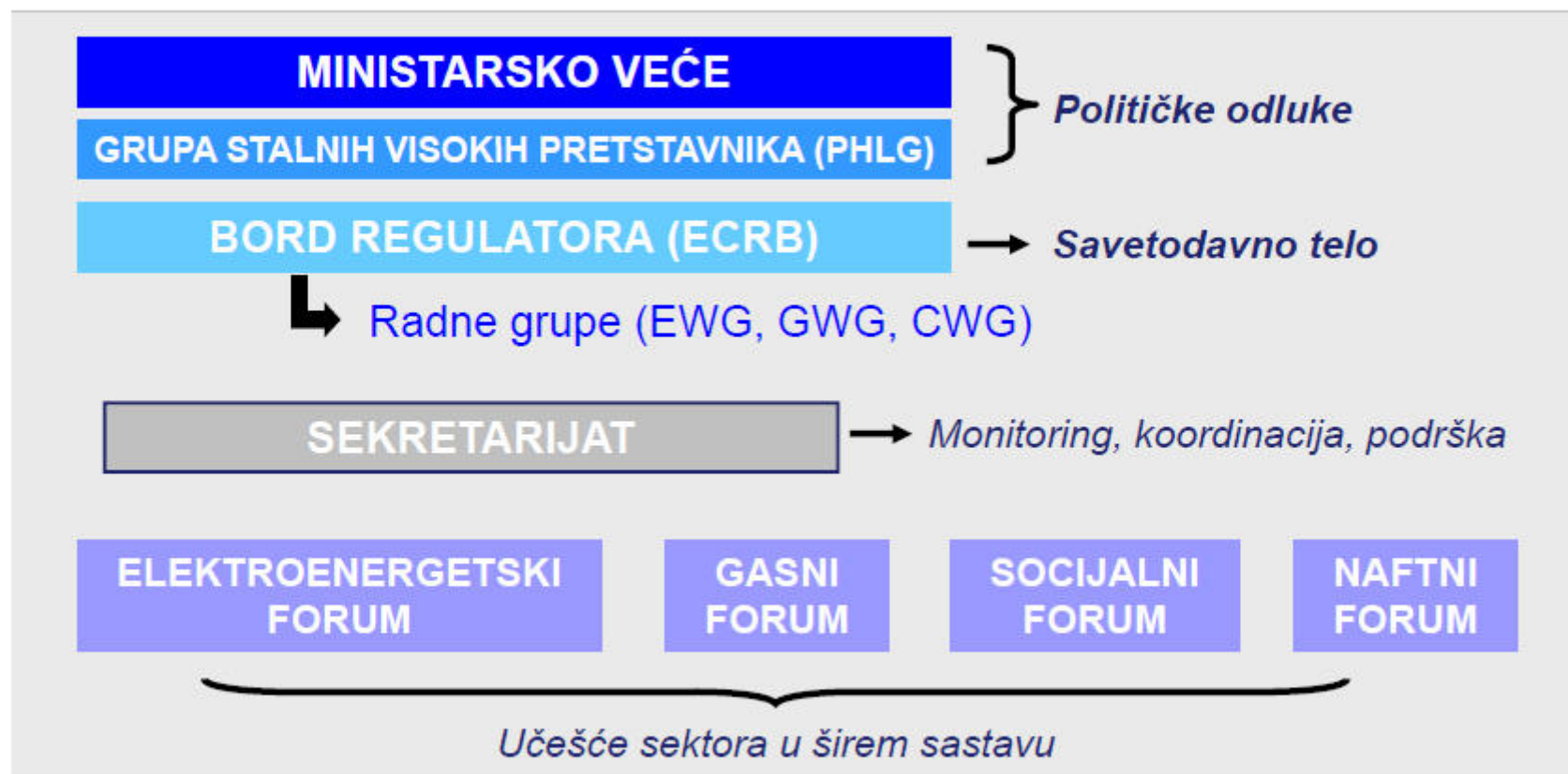
- Albanija
- Bosna i Hercegovina
- Kosovo*
- (PJR) Makedonija
- Moldavija
- Crna Gora
- Srbija
- Ukrajina

* Throughout the entire document, this designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244 and ICJ Opinion on the Kosovo declaration of Independence.

Zajedničke institucije

Energetska Zajednica – institucije

Berlinska inicijativa - Zapadni Balkan

Avgust 2015.

Albanija

Makedonija

Crna Gora

BiH

Srbija i

Kosovo*

Energy Community Secretariat

Konferencija "Regionalno tržište električne energije" - Beograd, 23 Aprila 2014

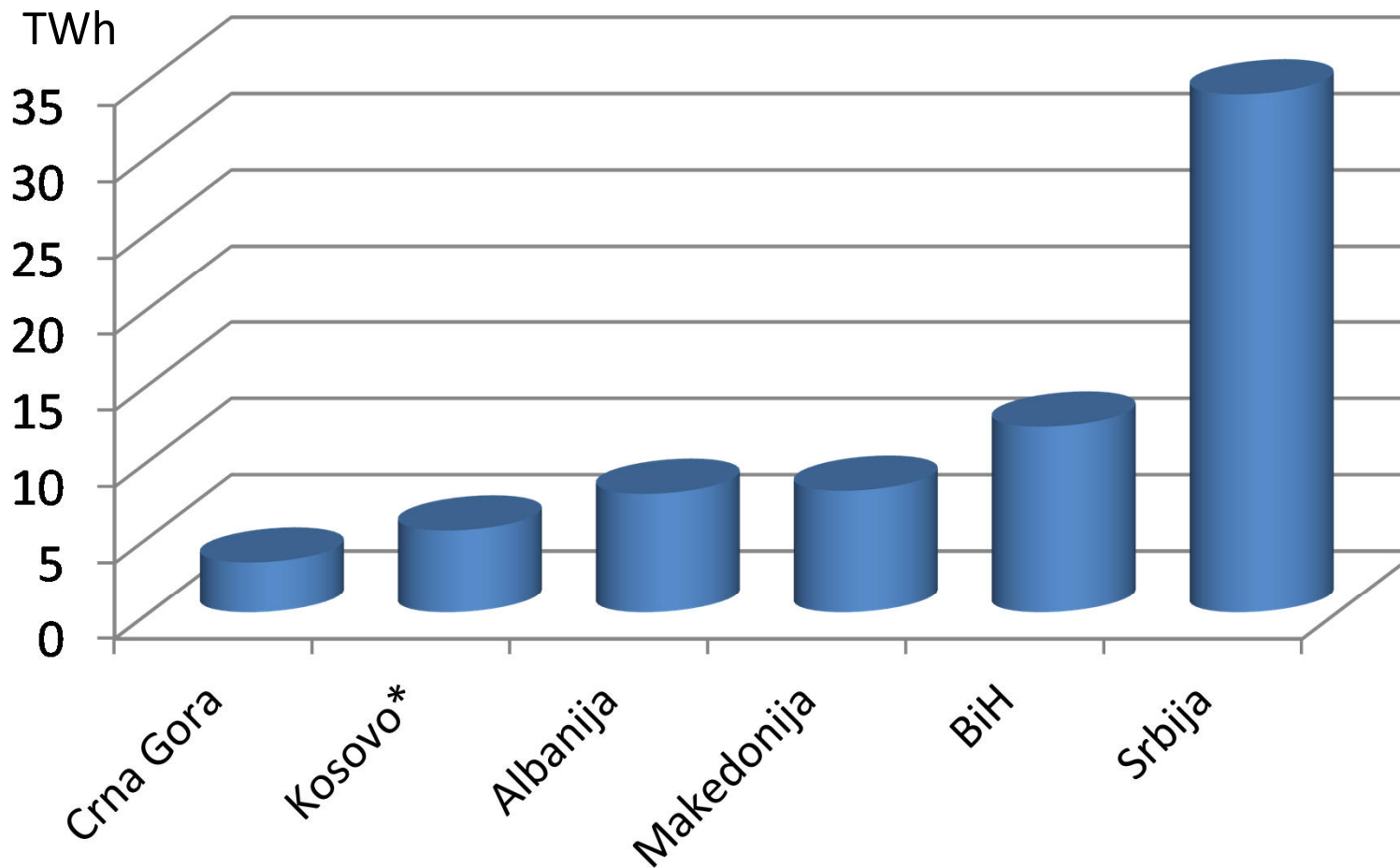
Berlinska inicijativa

5+1 Balkanskih zemalja:

- Izgradnja interkonektora – otklanjanje uskih grla – preduslov za punu integraciju tržišta: Transbalkanski koridor, Albanija-Makedonija...
- Koordinisana alokacija regionalnih prekograničnih kapaciteta
- Razvoj prekograničnog balansnog tržišta
- Razvoj i spajanje spot - tržišta
- Razvoj IT podrške tržištu (hw/sw)
- Prestanak regulacije cena snabdevanja
- .....

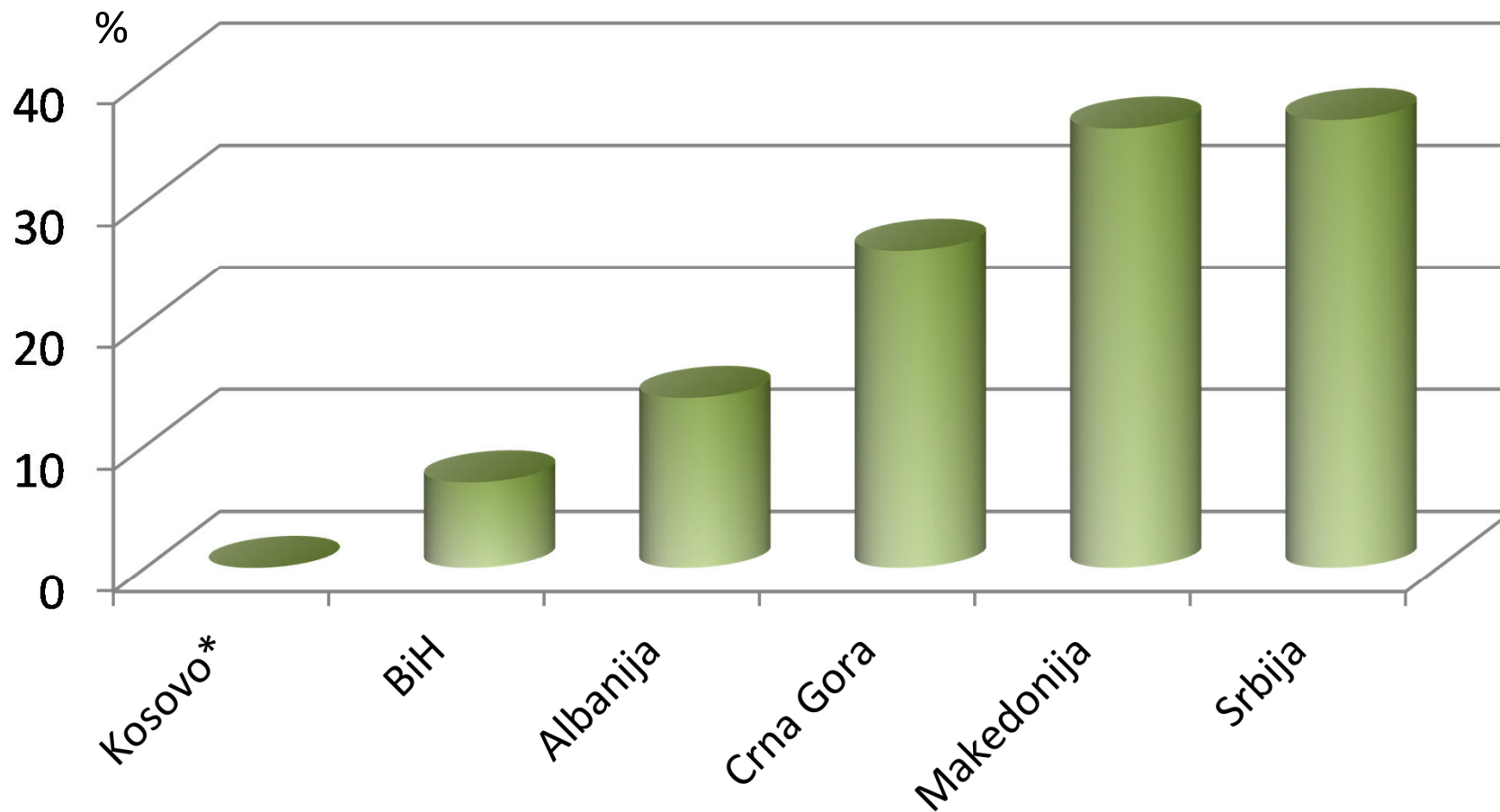
Potrošnja EE u ZB-6

≈ 70,7 TWh

Podaci SEZ

Na slobodnom tržištu na ZB-6 (%)

Za region ≈ 25,7 %

Podaci SEZ

Regionalne sličnosti /1

➤ **Proizvodnja**

- **nema novih baznih elektrana - grade se samo kapaciteti sa podsticajem**
- **Interesi investitora / interesi potrošača**
- **uloga cene snabdevanja**

➤ **Potrošnja**

- **povećati energetske efikasnosti**
- **upravljanje potrošnjom**

Regionalne sličnosti /2

➤ Mreže

- **Zajednički interesi na nivou prenosa**
  - efikasnost korišćenja / prekogranični vodovi
- **Zajedničke studije na nivou distribucije**
  - tržišna uloga – baze podataka
  - prihvatanje distribuirane proizvodnje
  - modernizacija merenja – pametne mreže
- **Lokalni interesi na nivou distribucije**
  - modernizacija niskonaponske mreže
  - smanjenje gubitaka EE

Zakonski okvir u Srbiji

- **Zakon o energetici, decembar 2014**
- **3-ći energetska paket:**
  - ✓ Direktive unete u ZoE
  - ✓ Uredbe kroz obavezan sadržaj podzakonskih akata
- Preciznije definisana prava i obaveze nadležnih institucija, operatora sistema i tržišta, učesnika na tržištu
- Proširene su nadležnosti Regulatora i povećana nezavisnost

Podzakonska akta

3. / 2. Energetski paket

- ✓ Pravila o radu prenosnog sistema
- ✓ Pravila o radu distributivnog sistema
- ✓ Pravila o raspodeli prava na korišćenje prekograničnih prenosnih kapaciteta
- ✓ Pravila o radu tržišta - Balansna odgovornost
- ✓ Pravila o promeni snabdevača
- ✓ Metodologije za određivanje cena pristupa mrežnim sistemima
- ✓ Metodologije za određivanje cena garantovanog / javnog snabdevanja

Učesnici na tržištu

- 1) Proizvodnja
- 2) Snabdevač EE na veliko
- 3) Snabdevač (+ snabdevanje krajnjeg kupca)
- 4) Krajnji kupac
- 5) Operator prenosnog sistema
- 6) Operator distributivnog sistema
- 7) Operator zatvorenog distributivnog sistema
- 8) Operator organizovanog tržišta (berza)

Prestanak regulacije cene snabdevanja

Agencija jednom godišnje analizira (od 2017):

- Ostvareni nivo konkurentnosti na domaćem tržištu EE
- Dostignut stepen zaštite energetske ugroženih kupaca
- Razvoj regionalnog tržišta EE
- Raspoloživost prekograničnih prenosnih kapaciteta i

priprema i objavljuje izveštaj o potrebu daljeg regulisanja cena garantovanog snabdevanja

Aktuelno u okruženju

- **Domaćinstva imaju pravo izbora snabdevača (osim Makedonije)**
- **Berze: Bugarska, Hrvatska, Albanija i Srbija**
- **SEEPEX ovih dana dobija licencu i početkom 2016 počinje sa transakcijama**

Hvala na pažnji!

Ljiljana Hadzibabic
Council Member
Energy Agency of the Republic of Serbia

www.aers.rs